

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, KEDD, 1923 december 11.

336. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 6-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lalbach-palota)

Magyar kulturbizottságot!

Nem tudjuk, az a kommüniké, amit a Magyar Párt elnöki tanácsa szombati üléséről adott ki s közölt a magyar lapokkal, mennyire elégti ki azok várakozását, akik aktivitást, vezetést és irányítást várnak a Magyar Párt vezetőségétől. A kommüniké kilátásba helyezi az ügyrend módosítását és az ország magyar népéhez intézendő kiáltvány kibocsátását. Sem a nyilvánosság, sem azok, akiknek a nyilvánosság informálása a hivatásuk és kötelességük, ennél többet nem tudnak s így nem áll módjukban a kifejtések mögött keresni az elhatározások konturjait s a kommüniké szűkszavuságában fölkeresni a terveknek és ötleteknek gazdagságát s a koncepció széles méreteit.

Azok, akiknek nem a választás ténye adott megbízást a magyarság ügyeivel való foglalkozásra, de akiknek a magyarság ügye szívbéli, lélektől lelkeztetett ügye, azt szeretnék, ha ez az ügyrend olyképen módosulna, hogy a magyarság aktivitásba lépő szervezete a magyar kultúra is kiterjesztene gondoskodását. A viszonyok a passzivitását feladó Magyar Párt számára is teremthetnek olyan helyzetet, mely az aktivitásra elszánt pártot is mozdatatlanságra és némaságra kényszerítik *in politicis*, de a magyar kultúra elárult mezején rengeteg a tennivaló és jó lélekkel senki sem állithatja, hogy a közállapotok akadályozzák meg ennek az ezer feladatnak vállalását és teljesítését.

Magyar kulturmozgalom nélkül a magyar politikai mozgalom egész munkát nem végezhet. Az elhatározott aktivitás, de ténylegesen kényszerű passzivitás idején ami erő, energia, kezdeményező szellem, lelkesedés, tudás és áldozatkészség rendelkezésre áll, azt a magyar nép művelődésének előmozdítására, az iskolán kívüli oktatás megszervezésére, a magyar szó és magyar írás kultuszának megszervezésére kell fordítani és az elcsüggedt, várakozásban csalódott, tetteket váró s nyilatkozatokat kapó magyar népben kultur események rendezésével demonstrálni az életet s ébren tartani a vigasztaló hitet.

A bánáti magyarság vezetője elvégzi ezt a feladatot. Gyönyörűen működő, meghatározó eredményekkel ékes kulturszervezete van a bánáti magyarságnak, mely fáradhatatlanul dolgozik s lelkesen építi ki azokat a hidakat, melyek az egyetemes emberi kultúra eredményeit magyar szóval s magyar írásban vezetik el a bánáti magyar néphez. A bánáti magyarság ve-

zetői a kényszerű passzivitás idején is találtak maguknak munkakört s munkaeszközöket s a kultúra szolgálatának közösségével kapcsolják magukhoz lefejtethetlennül a bánáti magyar népet.

A Tisza nem lehet elválasztó vonal a bánáti és a bácskai magyarság kultur munkája között. Hol látjuk a bácskai magyarság vezetőit a magyarság kulturmozgalmában? Nagy ügygyel-bajjal, de mégis csak megjelennek magyar könyvek. A bácskai magyarság vezetőit még a könyvvásárlók sorában sem látjuk. A suboticei magyarság emlékűnnepen emlékezik meg a százszentpéteri Petőfőről. A magyarság vezetői nem tartják kötelességüknek, hogy megjelenjenek az emlékűnnepen. A magyarság arra készül, hogy megünnepelje ötven éve itt élő, dolgozó, gyönyörű eredményeket elérő magyar íróját, talán az egyetlen, aki az ország határain túlmenő jelentőséggel képviselheti az itt élő magyarság irodalmát. Másutt gyönyörű demonstrációvé, visszhangos ünneppé, magyar kulturűnnepévé avatnák a politikusok a félszázados évfordulót. A bácskai magyarság politikai

vezetői még annyi fáradságot sem vesznek, hogy hallgatóként résztvegyenek a jubileum előkészítő ülésein.

A politikusok még azt sem ismerik fel, hogy milyen hatalmas agitatórikus erő, propagandaeszköz van s milyen megbecsülhetetlen politikai erőforrás nyílnék meg a kultur munka eredményeiben s így azt, amire a kulturszeregetük nem készíti, politikai eszélyességéből sem végzik. Mivel pedig a politikai mozgalom nem olyan gazdag sikerekben és nem válogathat olyan bőséggel az eszközökben, hogy le tudjon mondani a legfőbb sikerre kilátást adó eszközről, bátrak vagyunk azt indítványozni, hogy a Magyar Párt ügyrendje módosítsa kapcsán alakítsa központi kulturbizottságot s kötelezze szervezeteit helyi kulturbizottságok megalakítására.

Bizunk abban, hogy a párt vezetősége hozzáértéssel és szeretettel fogja magáévá tenni ezt az indítványt s a hatáskör megállapításával s a föladatak kijelölésével biztosítani fogja tudni a kulturbizottságok eredményes és életképes működését.

A kormány teljesíti a délszerbiai törökök követeléseit

Török iskolákat állítanak fel, külön bíróságot szerveznek számukra, egyházi autonómiát kapnak — A vajdasági földosztás statisztikája — A belpolitikai helyzet

Bár a nemzetgyűlés hétfőn nem tartott ülést, a nap folyamán mégis szokatlanul nagy élénkség volt a parlamentben észlelhető. A parlamenti szünetet a pártklubok ülések tartására használták fel, ezenkívül a bizottságok is folytatták munkájukat.

A legnagyobb érdeklődés természetesen a radikális pártnak a dzsemjettel folytatott tanácskozásai felé irányult, amelyek bizonyos tekintetben eredménnyel is jártak. A tanácskozások eredményessége már a pénzügyi bizottság ülésén meg is nyilvánult, amennyiben a kormány a költségvetés több pontját módosította a dzsemjet követelésének megfelelően. Így a török nagybirtokosoktól elvett földek megváltására a költségvetésbe felvett 13 millió dináron felül egy függelékben erre a célra még külön 17 millió dinárt is beállítottak, úgy, hogy a folyó költségvetési évben összesen 30 millió dinár kerül földmegváltás címén a délszerbiai török földbirtokosok közt kifizetésre. A dzsemjet ezenkívül tiltakozott a délszerbiai nagyarányú szerb telepítések ellen, miért is a kormány ígéretet tett arra, hogy a telepítéseket meg fogja las-

sítani. A költségvetésben ez oly módon jutott kifejezésre, hogy a kolonizálási célokra előirányzott 30 millió dinárt 25 millióra csökkentették. Ez engedmények folytán most már a dzsemjetnek a radikális párttal való együttműködése egyelőre biztosítottnak látszik.

Az ellenzéki blokk megalakítására irányuló tárgyalások a hétfői nap folyamán nem sokkal haladtak előre. A betegségeből fölgyógyult Korosec dr., akinek magatartása döntő jelentőségű ebben a kérdésben, hétfőn megérkezett Beogradba, azonban még nem jelent meg pártklubjában, ami egyelőre késlelteti a blokkra vonatkozó tanácskozások előbbrehaladását. Parlamenti körökben azt hiszik, hogy az ellenzéki pártok megtalálják a módot a szorosabb együttműködésre, annál is inkább, mert a demokraták a legélesebb harcra készülnek a kormány ellen és annak minden egyes javaslatával szemben a legmesszebbmenő támadást készíti elő.

A demokratapárt támadást fog intézni a keddi napon az Auszriával meg Seipel kancellár látogatása

alkalmával kötött konvenció ellen is, bár az ilyen nemzetközi szerződéseket a parlamenti ratifikáció alkalmával sem lehet megváltoztatni. Hír szerint ebből az alkalmából a demokratapárt azt fogja követelni, hogy a parlament hozzon külön törvényt, amelyben gondoskodás történik azoknak a jugoszláv állampolgároknak kártérítéséről, akiknek magánjogi érdekeit az Auszriával megkötött egyezmény sérti.

A konvenció értelmében ugyan is az elkobozott osztrák-magyar állampapírok osztrák korona értékben kerülnek beváltásra, holott az elkobzás idején tulajdonosaik azokat sokkal magasabb áron értékesíthették volna.

A demokrata párt készülődéseire való tekintettel a parlament keddi ülése már előre is igen viharosnak ígérkezik.

A radikális-párt ülése

A radikális klub hétfőn ülést tartott, amelyen kizárólag a dzsemjet követeléseiről tárgyaltak. Pasic miniszterelnök az ülés elején hosszabb beszédben ismertette a kormány és a dzsemjet viszonyát. Kifejtette, hogy a dzsemjet követeléseit, amelyek szerinte egyáltalán nem tulzottak, teljesíteni kell azért is, mert a kormánytól a török képviselők csak olyant követelnek, amelyet a radikális párt már a márciusi parlamenti választások előtt beígért nekik. Hangsúlyozta, hogy már csak a kormány presztízse szempontjából is köteles a párt a felállított követeléseket honorálni és az alkotmány szellemében teljesíteni.

A miniszterelnök beszéde után Jankovic Velizár és Kojics miniszterek ismertették a dzsemjettel folytatott tárgyalásaikat, amit élénk vita követett, amelyben Csirkovic, Kobacsics és mások vettek részt. A vita végén elhatározták, hogy a kormány fölállítja a seriják-bíróságokat, megengedi a török iskolák alapítását, beleegyezik a batufok autonómiájába s elrendeli a kosovomitrovicai vérfürdő tettesének bíróság elé állítását.

A radikális klub ülése után, a melynek határozatairól értesítették a dzsemjetet, a török képviselők is ülést tartottak, amelyen megbeszélték a kormány concesszióit. A dzsemjet általában meg volt elégedve a radikális klub határozataival, csupán azt kívánta, hogy a kormány adjon garanciát arra nézve, hogy a határozatokat a legrovidebb időn belül végrehallja.

Mennyi földet osztottak föl a Vajdaságban?

A pénzügyi bizottság hétfőn délelőtt folytatta az agrárreform minisztérium költségvetésének a tárgyalását. Az első szónok Popovic Gyoka demokrata volt, aki követel-

te, hogy az agrárreformot Szerbiában is vigyék keresztül, mert ott egész falvak vannak, amelyek lakóinak nincs semmi földjük.

Krizman demokrata az agrárkérdés sürgős végleges megoldását követelte. Az agrárberleteket meg kell szüntetni, hogy a bérletek a telepesek tulajdonába menjenek, mert a bérletrendszer szerinte megkárosítja az államot és visszaélésekre ad alkalmat. Beszél a földbirtok megváltásáról és véleménye szerint a nagybirtokosoknak csak a földbirtok háború előtti értékét szabad megtéríteni, a koronát dinárnak számítva. Ismertette még a dalmáciai agrárkérdés nehézségeit, amelyek az agrárpercek elintézését lehetetlenné teszik, mindaddig, amíg törvényes intézkedéseket nem hoznak.

Jojics demokrata a montenegrói, Vukoszavljevics demokrata pedig a délszerbiai agrárviszonyokat kritizálta, majd Simonovics agrárminiszter válaszolt a felszólalásokra és hosszú beszédben tért ki valamenyi kérdésre. A minisztérium személyi kiadásait csökkentették, a személyzetet redukálták, a költségvetés emelése tehát csak az anyagi kiadások és telepítési költségek emelkedésére vezethető vissza. A földosztásra vonatkozólag érdekes adatokat sorol fel. Eszerint Szlovéniában eddig 24.332 katasztrális holdat osztottak fel 17.225 család között, Horvát-Szlavonországban 16531 katasztrális holdat 98.535 család között, a Vajdaságban 338.708 katasztrális holdat 89.702 család között, Délszerbiában 47.435 katasztrális holdat 5650 család között.

Stojadinovics pénzügyminiszter rövid felszólalása után — amelyben néhány módosítást magáévá tett — a bizottság 18 szavazattal 14 ellenében elfogadta az agrárminisztérium költségvetését.

Közegészségügy pártpolitikai alapon

Hétfőn délután a pénzügyi bizottság a közegészségügyi minisztérium költségvetését tárgyalta. Dr. Bukvica muzulmán szakszerű beszédben részletes kórházi programot adott, különösen a kórház építésére és csoportosítására nézve. Hosszasan ismertette a járványos és a népbetegségek — különösen a tuberkulózis és a vérhaj — elleni küzdelem módját.

Popovics Gyoka demokrata kijelentette, hogy nem párt szempontból akarja bírálni a költségvetést. Szerinte kevés a költségvetésben előirányzott hitel, különösen Szerbia részére. A nagy krajini területben például, amelynek 250.000 lakosa van, csak egy kórház van öt szobával. Elmondotta, hogy egy szerbiai orvos pártcélokra hamis orvosi bizonyítványokat adott ki. Követelte, hogy a közegészségügyi minisztérium hívja fel az orvosokat, hogy hivatásuk gyakorlásánál zárják ki a pártoskodást.

Pusenyák klerikális keveselte a Szlovénia részére előirányzott közegészségügyi hitelt, Miletics földművespárti szerint pedig különösen a szegényebb nép Bosznia-Hercegovinában nem jut orvoshoz és gyógyszerhez. Követelte a közegészségügyi minisztérium megszüntetését, illetőleg a szociálpolitikai minisztériumba való beolvadását. A falvakban ambulatóriumok felállítását követelte ingyenes kezeléssel.

Vukoszavljevics demokrata a malaría elleni küzdelem fontosságát emelte ki és hangsúlyozta, hogy a falusi házak építésénél a higiénikus szempontokat is figyelembe kell venni.

Dr. Radonics Jovan suboticei radikális képviselő hosszabb felszólalásában kijelentette, hogy bár tagja a kormányfrakciónak, mégsem tartja elegendőnek a közegészségügyi minisztérium költségvetését. Különösen a fürdők elhanyagolt állapotáról beszélt. A szerbiai Vrnjacska Bana fürdő győgyereje vetekszik Karlsbaddal, a fürdő mégis teljesen el van hanyagolva. A vajdasági fürdők: Palics és Metence is modern átalakítást igényelnének, amihez nagyobb

állami kölcsönre lenne szükség. Ha ezt a kölcsönt a pénzkrisis miatt a kormány nem nyújthatja, úgy a megyékre és városokra kellene bízni a fürdők rendbehozását, végső esetben pedig magánkezekre kell bízni a fürdőket.

Agatonovics demokrata felszólalása után Miletics Szilvó egészségügyi miniszter válaszolt a vitában elhangzottakra, majd a bizottság többsége rövid vita után elfogadta a költségvetést.

Jugoszláv-magyar-csehszlovák vasutügyi konferencia kezdődött Budapesten

Tanácskozások a közlekedés megjavításáról

A hétfői napon Budapesten az Államvasutak igazgatóságánál vasutügyi konferencia kezdődött a SHS. királyság és Csehszlovákia vasutainak megbízottai között a három állam közötti áruszállítás megjavítása tárgyában. A tanácskozáson a SHS. királyság részéről a beogradi vasuti vezérigazgatóság, valamint a szuboticei és zagrebi vasutigazgatóság megbízottai vesznek részt.

A konferencia tárgyát első sorban a három állam határmenti forgalmának, valamint Jugoszlávia és Csehszlovákia Magyarországon áthaladó tranzit forgalom meggyorsításának kérdése képezi. Első sorban arra törekszenek a jugoszláv delegátusok, hogy az export

érdekében megkönnyítsék s meggyorsítsák élő állatoknak, gabonának és romlandó élelmiszereknek Magyarországon keresztül Csehszlovákiába és Ausztriába való szállítását. Az osztrák ügyekre vonatkozó tárgyalásokon Ausztria vasutügyi megbízottai is részt vesznek.

A szállítás meggyorsítása érdekében az említett államok között új menetrend alapján gyorsított lehvonalokat fognak forgalomba helyezni. Ezenkívül meg fogják változtatni a Szeged és Horgos közt közlekedő személyvonatok menetrendjét is.

A konferencia előreláthatóan még a hét folyamán befejezést fog nyerni.

Magyar nyugdíjasok kálváriája

A nyugdíj-illetmény után a betegséget is megvonták a nyugdíjas vasutasoktól — Sok száz család sínyli meg az állampolgárság elintézetlenségét

A suboticei nyugdíjasok — különösen a vasutas nyugdíjasok — helyzete az optálás óta súlyosra vált. Ismeretes, hogy mennyi huzavona előzte meg a nyugdíjasok illetőségének rendezését, ami végül is a legtöbb esetben nem járt sikerrel. Már hónapok óta a legsúlyosabb helyzetben vannak az állami nyugdíjasok, régebbi sérelmeiket most újabbak is tetézik.

A vitás állampolgárság

Emlékezetes, hogy az illetőségi bizonyítványt nem adták ki a nyugdíjasok részére és így ezek a rendelkezések megfelelően nem is optálhattak. Időközben azonban mindazoknak, akik nem rendelkeztek illetőségi bizonyítvánnyal, a belügyminisztérium haladékot adott annak igazolására, hogy mikor költöztek jelenlegi lakhelyükre és mióta tartózkodnak ott megszakítás nélkül. Ezeknek a sorában több nyugdíjasnak is sikerült a suboticei vasuti vagy városi hatóság útján igazolni azt, hogy már a megkívánt idő óta tartózkodnak Suboticán. Ezekre az opciós kérvényekre azonban eddig nem érkezett válasz és így a nyugdíjasok nagyrésze ma síres még tisztában azzal, hogy a belügyminisztérium elismeri-e az őket jogosan megillető állampolgárságot, vagy sem.

A megvont nyugdíj

A bizonytalanságon túl azonban károsabb sérelmek is érték a nyugdíjasokat az utóbbi időben állampolgárság vitássága folytán. A vasutigazgatóság ugyanis sok tekintetben már ma is úgy kezel a nyugdíjasokat, mintha állampolgárságuk kérdése — kedvezőtlenül volna elintéztve. Így szüntette be a vasutigazgatóság a vitás állampolgárságú nyugdíjasok illetményeinek a fizetését, úgy, hogy a Vajdaságban sok

száz nyugdíjas van már hónapok óta egy fillérenyi jövedelem nélkül. Nem vezetett eddig semmiféle intervenció se eredményre, hogy ezek a szerencsétlen, nyomorgó nyugdíjasok megszüntetett járulékaikat újból megkaphassák, mert ezt mindaddig nem akarja a vasutigazgatóság teljesíteni, amíg az állampolgárság kérdésében nem történik döntés.

Betegséget kapnak a nyugdíjasok

A vasutas nyugdíjasokat azonban ezideig mégis a vasuti alkalmazottak státusában vezették, amint hogy nem is volt semmi ok vagy jogalap arra, hogy onnan töröljék őket. Legutóbb azonban — milyen intézkedés alapján, azt egyelőre nem lehet tudni — megvonták a nyugdíjasoktól a betegséget is, amit a nyugdíjilletményük megszüntetése óta is rendszeresen igénybevehettek. Ezzel az intézkedéssel az amugyis súlyos helyzetben levő vasutas nyugdíjasok elviselhetetlen sorsra jutottak, mert betegség esetén a nyugdíjasok sem ingyenes orvosi kezelésre, sem gyógyszerekre nem tarthatnak igényt, mivel pedig pénzük nincs arra, hogy magukat gyógykezeltesék, így az öreg nyugdíjasok betegség esetén az elpusztulásra vannak itélve.

Akció az opciós kérvények gyorsabb elintézésére

A nyugdíjasok szövetsége most mindent el akar követni annak az érdekében, hogy ezeket a súlyos sérelmeiket orvosolják. A vasutigazgatóságnál erre hajlandóság is mutatkozik, azonban súlyos nehézségeket jelent a kérdés kedvező elintézésének útjában az a körülmény, hogy a belügyminisztériumban nagyon lassan intézik el a tömegesen ott levő opciós kérvényeket és amíg a nyugdíjasok állampolgársága ügyében

nincs végleges döntés, addig nem orvosolhatók gyökeresen a nyugdíjasok sérelmei sem. Ezért akció indult meg annak érdekében, hogy a belügyminisztérium az ilyen opciós kérvényeket, amelyeknek elintézése a kérelmező legalapvetőbb egzisztenciális kérdését jelenti, soron kívül intézzék el. Félő azonban, hogy még így is sokáig fog tartani, amíg a vasutas nyugdíjasok ügye végleges döntésre kerül.

A tizenharmadik havi fizetés

Pletikoszics főispán Beogradba utazik

A legutóbbi városi közgyűlés határozatait a városi tanács a hét folyamán fogja felterjeszteni a belügyminisztériumba jóváhagyás végett. A határozatok legfontosabbika a tisztviselők tizenharmadik havi fizetésére vonatkozik, amelyet a város még karácsony előtt ki akar utalni a tisztviselőknek. Ezért, amint a határozatokat elküldték Beogradba, dr. Pletikoszics András főispán-polgármester még a hét végén Beogradba utazik, hogy a határozatok jóváhagyását megsürgesse a belügyminisztériumban.

A tisztviselők nagy reménységgel várják a belügyminisztérium döntését. A tanács is nagy súlyt fektet arra, hogy kedvező legyen a minisztérium döntése a tizenharmadik havi fizetés kérdésében. Szó volt arról is, hogy a város nem várja be a jóváhagyást, hanem, ha az karácsonyig nem érkeznek meg, úgy előre kifizeti a tisztviselőket. Ez azonban nagy felelősséggel jár, mert ha a minisztérium nem hagyja jóvá a határozatot, akkor a tisztviselőktől le kellene vonni a kiutalt összeget. A levonás részletekben nem történhetik, s ezzel szemben a várost semmi sem biztosítja arról, hogy a tisztviselők mindaddig állásukban maradnak, amíg egyhavi fizetésüket havi részletekben visszafizethetik.

Egyes lapok híradásai már beszámoltak arról, hogy a város interveniált a minisztériumban a tisztviselők tizenharmadik havi fizetése ügyében. Ez azonban még nem történhetett meg, mert a határozatokat csak most fogják felterjeszteni.

Szubotica város

ellenőrizni akarja az agrárhivatal működését

A főispán beogradi tárgyalásainak eredménye

A Bácsmegyei Napló megírta már, hogy az agrárhivatal súlyos kárt okozott Subotica városnak azáltal, hogy az agrárreform céljaira több földet foglalt le, mint amennyinek lefoglalását az agrárminisztérium elrendelte. Subotica város még most sem tudja, hogy tulajdonképpen mennyi földet tartozik átadni telepítés céljaira és habár erre vonatkozólag már többször kért felvilágosítást az agrárreformhivaltól, sohasem kapott kielégítő választ.

A legutóbbi események azonban, mivel újabb földigénylők jelentkeztek a városnál földért, arra indították a városi tanácsot, hogy az agrárminisztériumtól pontos és részletes kimutatást kérjen a városi földek lefoglalásáról. A város ezzel ellenőrizni akarja az agrárminisztérium rendelkezését és az agrárhivatal működését, hogy a két ténykérdés között milyen eltérés van. Dr. Pletikoszics András főispán-polgármester legutóbbi beogradi tartózkodása alkalmával már tárgyalt erről az agrárminisztériumban, ahol két-három hét utáni időre ígérték a kimutatás elkészítését és ezzel egyidejűleg megígérték, hogy amennyiben az

agrárhivatal valóban tévedett, akkor azt nyomban helyrehozzák és a jogtalanul lefoglalt földet visszaadják.

A főispán a hét folyamán ismét Beogradba utazik, ahol több hivatalos ügy elintézésével egyidejűleg újra szorgalmazni fogja az agrárminisztériumban a kért kimutatás sürgős elkészítését. A város mindenképpen el akarja érni azt, hogy a városi földek bérlői, akiket az újabb jelentkező földigénylők miatt ki kellene telepíteni, az agrárhivatal tévedésének kikorrigálásával továbbra is megmaradhassanak földjükön.

Bethlen Párisba utazott

December hó 12-ikén tárgyalja a népszövetség a magyar kölcsönt

Budapestről jelentik: Bethlen István gróf miniszterelnök vasárnap délután Walko Lejos kereskedelmi miniszter társaságában Párisba utazott, ahol a népszövetség tanácsa december 12-ikén kezdi meg a magyar kölcsönügy tárgyalását. A miniszterelnök elutazása előtt nyilatkozott a lapok tudósítói előtt és kijelentette, hogy reméli, hogy a párisi tárgyalásokon sikerülni fog a még főnforgó nehézségeket eloszlatni.

A miniszterelnök ezenkívül annak a reményének is kifejezést adott, hogy a politika két legfontosabb kérdését, a földreformnovellát és az indemnitási javaslatot távolléte alatt le fogják tárgyalni.

A vajdasági demokrata-párt pancsevői kongresszusa külön vajdasági pártválasztmányt alakítottak

Pancsevőről jelentik: A vajdasági demokrata pártok vasárnap kongresszust tartottak Pancsevón, amelyen Boskovics Dusán dr., Gyovics Dusán és Karas Nikola demokrata képviselők, dr. Bogsán Milos, dr. Jaksics Zsarkó, dr. Vuletics Jován, dr. Miatovics Szvetozár volt képviselők, a bánsági demokrata pártok kiküldöttei, valamint több bácskai párt reprezentánsai vettek részt.

Boskovics Dusán dr. megnyitóbeszéde után egyhangulag Bogsán Milost választották meg elnöké. Boskovics Dusán ismertette a konferencia célját, majd elítélte a főbizottság működését, amely nem törődik a Vajdaság ügyeivel. Emiatt azt javasolta, hogy létesítsenek külön vajdasági párttitkárságot és vezérlőbizottságot, amely kizárólag a vajdasági ügyekkel foglalkozik. A párt titkárává dr. Boskovics Dusánt választották meg. Elhatározták továbbá, hogy a vezérlőbizottságot a demokrata-párt subotícai, sombori, novisadi, becskerekí és pancsevői választókerületek mindenkor helyi pártelnökei fogják alkotni, amely vezérlőbizottság a legrövidebb időn belül Subotícán és Somborban gyűlést fog tartani. A gyűlés elhatározta még, hogy a párt Becskereken, Subotícán és Somborban helyi pártlapot fog kiadni.

Végül elfogadták a határozati javaslatot, amely feladatává teszi a vezérlőbizottságnak, hogy a párt kebelében felmerült ellentéteket elsimítsa. A konferencia szerint a vajdasági pártszervezet a teljes pártegység alapján áll. A nemzetiségekre vonatkozóan az alkotmány alapján helyezkedik a párt, amely egyforma kötelesség mellett egyforma jogokat biztosít az ország állampolgárainak, nemzetiségre való tekintet nélkül.

A kisanant kormányai megállapították a magyar kölcsön feltételeinek tervezetét

A kölcsönösszeg husz százaléka jóvátételi célokra fordítandó

Beogradból jelentik: A »Politika« bukaresti jelentése szerint a kisanant kormányai között befejeződtek a tárgyalások a magyar kölcsön feltételeit illetően. A feltételekről értesítették a párisi jóvátételi bizottságot is. Ezekre a feltételekre a román kormány külön-külön kapott választ az angol, francia és olasz kormányoktól. Mind a három nagyhatalom azt tanácsolta Romániának, hogy hasson oda Prágában és Beogradban is a kisanant feltételeinek megváltoztatására, minthogy mind a három hatalom tőkei egyenlően érdekeltek a kölcsönben. A román kormány ezt az ajánlatot közölte a prágai és beogradi kormányokkal is, amelyeknél a nagyhatalmak hasonló lépéseket tettek.

A kisanant-kormányok közötti jegyzékváltások után végre létrejött a megegyezés, hogy elállanak bizonyos feltételektől a magyar kölcsön létrejötté érdekében, viszont mind a három kormány megegyezett abban, hogy a következő két feltételhez továbbra is ragaszkodnak:

1. A magyar kölcsön realizálását, amely össze van kötve a jóvátételi zálogjogok felfüggesztésével, ahhoz a feltételhez kötik, hogy a kölcsönösszeg 20 százaléka a kisanant-hatalmak hadikárpótlására fordítandó, a Spaai egyezmény értelmében.

2. A szövetségi ellenőrző bizottságban kapjon egy helyet a kisanant is, ugyanazokkal a jogokkal, mint a nagyantant tagjai.

A kisanant választát már közölték is a jóvátételi bizottsággal és ezzel a leghatározottabban megcáfolták azt a magyar forrásból eredő hírt is, mintha a kisanant államok között szakadás volna a magyar kölcsön kérdésében. A kisanant kormányal bíznak abban, hogy ezeket a feltételeket a nagyhatalmak is elfogadják, mert a jóvátételi bizottság csak egyhangú határozattal mondhatja ki a zálogjogok felfüggesztését.

Novisad város földet ad a vagonlakóknak

Faházakat rendelnek Németországból

Novisadról jelentik: Novisad város kiszélesített tanácsa Stefanovics Zsarkó dr. polgármester elnöklésével hétfőn közgyűlést tartott, amelynek napirendjén többek között új bizottsági tagok megválasztása szerepelt. A választási javaslatot azonban Petrovics Gyóka képviselőtestületi tag indítványára levették a napirendről és a választást elhalasztották.

Ezután a vagonlakó vasutasok kérését tárgyalták, akik ötven lakás nélküli vasutascsalád részére házigyártás céljaira öt hold földet kének a várostól. A tanács úgy határozott, hogy a vasutasok kérését teljesíti és hogy megkönnyítse a helyzetüket, elhatározta, hogy a kormánytól engedélyt kér háromszáz darab németországi faház megrendelésére a jóvátételi számlára.

A nyugdíjasok kérelmét, amely szerint a drágasági pótlék felemelését kéri március elsejéig visszamenőleg, szintén teljesítette a kiszélesített tanács és utasította a városi pénztárt, hogy a különbözetet kitevő 38.341 dinár összeget a miniszteri jóváhagyás után fizesse ki a nyugdíjasoknak.

Végül több kisebb ügy elintézése után a városi közgyűlést berekesztették.

Az ébredő egyetemi hallgatók botrányt rendeztek a budapesti egyetemen

A zsidó diákokat kiverték az egyetem épületéből

Budapestről jelentik: Az ébredő egyetemi hallgatók hétfőn az egyetem épületében ismét botrányos jeleneteket rögtönöztek. A közgazdasági egyetem hallgatói, élükön egy közismert ébredővel, reggel benyomultak a tantermekbe és felszólították a zsidó hallgatókat, hogy azonnal hagyják el az egyetem épületét. A felszólításnak a zsidó hallgatók vonakodtak eleget tenni, mire az ébredő-csoport bottal és boxerrel támadt a megfélemlített diákokra, akik erre sietve eltávoztak, miközben többen megsebesültek közülük. A zavargással egyidőben a jogi fakultáson is megpróbálkozott néhány egyetemi hallgató azzal, hogy a zsidó hallgatókat az egyetem elhagyására kényszerítse. Itt azonban részben a tanárok magatartása, részben a zsidó diákok ellentállása miatt a terv megghiúsult. A jogi fakultás egyik ébredő hallgatója a verekedésben könnyebben megsebesült.

A dékáni hivatal a zavargások után felszólítást intézett a diáksághoz, amelyben elítélte a felelőtlen akciót és felkérte az egyetem hallgatóit, hogy ne zavarják meg az egyetemi élet békéjét. Az esettel kapcsolatban az ellenzék részéről interpellációt intéztek a kultuszminiszterhez, hogy erélyes rendszabályokkal vegye elejét hasonló egyetemi tulkapások és botrányok megismétlődésének.

Az egyetemi verekedés a nemzetgyűlés előtt

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés hétfői ülésén kimondották a földreform-törvényjavaslat sürgőségét. Farkas István szociáldemokrata képviselő a vita során a hitbizományi és egyházi birtokok felosztását sürgette. Ernszt Sándor (keresztény ellenzéki) szerint az egyházi birtokok az idők folyamán nem növekedtek, hanem csökkentek és mindig kulturális és jótékony célt szolgáltak.

Pikler Emil (szociáldemokrata) a napirendhez hozzászólván, szóváltette a délelőtti az egyetemen lejátszódott eseményeket. Megemlíti, hogy a sajtó egy része, a Nép és a Nemzeti Ujság a Dob-uccai verekedéssel kapcsolatban gyilkosságra izgatott. Vass János miniszterelnökhelyettes válaszában kijelenti, hogy a közleményekről nincs tudomása, mert az említett lapokat soha sem olvassa. (Általános helyeslés és taps.) Az ügyészségnek általános utasítása van, hogy ilyen esetekben eljárjon. Az egyetemi verekedésről telefonon értesült és azonnal intézkedett a tettesek kinyomozása iránt. Vegyék tudomásul mindazok, — mondotta, — akik a rendet különösen most, a miniszterelnök távollétében megbont-

ják, — a kormányhatalom minden erejével találják majd magukat szemben.

Magát az egyetemi verekedést egyébként csak sporadikus esetnek tartja, amit a meggondolatlan fiatalemberek heveskedése idézett elő.

Fojtó-gáz rémület Beogradban

Fojtógáznak hitték a fertőtlenítőszer

Beogradból jelentik: A beogradi vasuti állomás egyik vagonjában talált fojtógáz titkát hétfőn megfejtette a beogradi rendőrség. Megállapították először is azt, hogy a vagon tartalma nem fojtógáz, ahogy hitték, hanem a vasuti kocsik dezinficiálásához szükséges anyag, amelyet — mint kiderült — annak idején maga a kormány rendelt meg Németországban. A vizsgálat során a szakértők megállapították, hogy az ijedelem teljesen alaptalan volt, mert a dezinfekciós anyag nem jelentett az állomásra, illetőleg a városra olyan nagy veszedelmet, mint az első pillanatban gondolták. A szakértők véleménye szerint a vagonban, amelyet a feladó állomáson „Méreg” jelzéssel láttak el, tizezer kilogramm fertőtlenítő anyag van, amely ebben a nagy tömegben emberek megölésére alkalmas lett volna. A beogradi állomásnak óvatossábnan kellett volna — a vizsgálat szerint — a vagonot kezelni és biztonsági rendszabályokat alkalmazni.

A vizsgálat tovább folyik annak megállapítására, hogy kit terhel a felelősség.

A halálraitélt erdélyi magyar iskolák

A román kultuszminiszter újabb rendelete

A román kormány még az év elején rendeletet adott ki, amelyben utasította a tankerületi főigazgatóságokat, hogy az erdélyi magyar felekezeti iskolákban szüntessék be a magyar nyelvű oktatást és az iskolák ingó vagyont leltározzák az állami iskolák vagyondhoz. A rendelet ellen, mely pár száz magyar iskola felett mondta ki a halálos ítéletet, az erdélyi magyarság tiltakozott a román miniszterelnöknel, sőt a legutóbb egy küldöttség Ferdinánd királyt is felkereste, akit felkért, hogy a sérelmes rendeletet vonassa vissza a kultuszminiszterrel.

A királyi kihallgatás után — a melytől sokat reméltek az erdélyi magyarok — Angheltesca közoktatásiügyi miniszter váratlanul, egészen ultimátumszerűen rendeletet adott ki valamennyi egyházi főhatóságnak, amelyben felszólította őket, hogy a régebben kiadott iskolaiügyi rendeletekben foglalt utasításokat azonnal hajtsák végre, mert december 1-étől kezdve a tanügyi inspektörök minden iskolát inspiciálni fognak és ha megállapítják, hogy valahol a rendeleteket nem hajtották végre, erélyes rendszabályokat fog ellenük alkalmazni.

A magyar egyházak foglalkoztak a miniszteri ultimátummal és egyöntetű határozattal úgy döntöttek, hogy a kultuszminiszter rendeletének végrehajtására táviratilag kérnek halasztást. Elhatározták egyúttal, hogy a rendeletéről azonnal értesítik Ferdinánd királyt, akit megkérnek, hogy a beígért büntető szankciókat vonassa vissza Angheltescu kultuszminiszterrel, akinek rendelete ellenkezik a trianoni békeszerződés határozataival.

CIRKUSZ

Kávéházi Konrád emlékiratai

(Most már Konrád is! Ezt a konkurenciát nem lehet kibírni. Jövök tehát a legintimebb részletekkel, amikről csak én tudhattam.)

...és ezen a napon, 1915 május 5-én az ugynevezett gorlicei áttörés napján hozzálépett a főpincér és a következő jegyzéket nyújtotta át:

Nagyságos
Dr. Kávéházi Konrád urnak

Helyben

Miután valószínű, hogy Paragvaj csatlakozik, legjobb lesz, ha az északi hadsereget felvonultatja. Küldjön a hordárral 20 koronát. Kitartás és bizalom.

Üdv. Kávéházi Konrád

A gyanútlan olvasó azt hiszi talán, hogy a levél aláírója is én vagyok. Nagy tévedés. Én az Ostende kávéházban levő fronton töltöttem be, míg a levél írója a Westend kávéházban végezte a hadvezérei teendőket. Mi szoros összeköttetést tartottunk fel egymás között és a leveleinket egyformán szignáltuk: Kávéházi Konrád. A dr. mint például nálam magasabb stratégiai képzettséget jelentett. A hozzám érkezett és »szigoruan bizalmas« jelzésű levelet rögtön megsemmisítettem és az abban foglaltakat követve előtergettem a térképemet és a zászlócskákat, azaz néhány hadtestet északra irányítottam. Erre vonatkozólag repülő-postával azaz repülő-hordárral a következő jelentést kaptam:

Pénzt okvetlen kérem, mert különben felöltöm hátrahagyásával el kell hagynom a hadszínteret. Csapataink hangulata kitünő. Kérem északi csapatteket tűzbe vinni és erős támadásokat intézni K. K.

U. i. Levelet nem írom alá csak a kezdetűmet közlöm, mert attól félek, hogy kémeke kezébe jut. De ugyis tudod, hogy ki küldi. K. K.

Tudtam, hogyne tudtam volna. Meg is irtam neki a bizalmas választ, amelyet ezennel átadok az utókornak.

»Offenzívát északon megkezdtem, hogy bebizonyítsam miszerint semmi véráldozattól nem riadok vissza a siker érdekében. Anyagi áldozatot azonban nem tudok hozni. Pozíciót és felöltőt egyelőre tartsd, míg csak tudod. Főpincérnek hazudj valamit Dr. K. K.

A derék kávéházi tábornok válassza rövid volt:

Tanácsokkal el vagyok látva bőségesen. A hordárt fizessd ki. K. K.

Kifizettem a hordárt és ekkor megértettem nagy kollegám Montecucoli mondását, hogy a hadviseléshez három dolog kell: pénz, pénz és pénz... Stella

Nyilatkozik a beográdi fegyverszüneti tárgyalások szerb résztvevője

Kalafatovics tábornok visszaemlékezése

Beogradból jelentik: A *Srpski Knjizsevní Glasnik*-ban ebben a tekintélyes konzervatív tradíciójú irodalmi folyóiratban most jelentek meg Kalafatovics D. tábornoknak, a szerb hadsereg volt vezérkari főnökének visszaemlékezései a világháborút befejező fegyverszüneti tárgyalásokról, melyeknek a tábornok aktív résztvevője volt.

A nagy feltűnést keltő cikkben a tábornok ismerteti az antant-balkáni hadseregének 1918 őszi offenzíváját, majd pedig a bulgárokkal kötött fegyverszünet történetét, melyet Fr. Desperé tábornagy ellentmondás nélkül diktált a bolgár delegációnak.

Cikkének legérdekesebb fejezete azonban kétségtelenül az utolsó, melyben személyes élményei alapján a Magyarországgal folytatott beográdi fegyverszüneti tárgyalásokat ismerteti.

A magyarok — írja Kalafatovics tábornok — eleinte haboztak. Egy delegációjuk, Károlyival az élén, már november 7-én érkezett Beogradba, ahol bevárta Franchet Desperé tábornokot, aki délután 5 óra körül érkezett meg Beogradba. A keleti hadsereg parancsnoka nem akarta az időt vesztegetni és ezért még ugyanaz nap este meghívták a magyar delegációt Hadzsi Tomina házába, amely a Pozorisna ulica 5.

szám alatt van és ahol a tárgyalásoknak le kellett folyniok.

— A találkozás a szalonban folyt le. Miután bemutatták nekünk a magyar bizottság tagjait és miután Károlyi gróf izgatottan és megindultan felolvasta beszédét, amelyben rámutatott a magyaroknak a franciák iránti szimpátiára és megkísérelt meggyőzni arról, hogy a magyarok megérdemlik, hogy velük szemben bizonyos tekintettel legyenek — Desperé tábornok, egy cseppet sem meghatva Károlyi szavai által, élesen, katonásan, kerülgetés nélkül, majdnem szárazon válaszolta:

»Önök a németek oldalán voltak, ezért ugyanazt a felelősséget viseltek, mint ők és fizetniük kell, mint nekik.«

— A magyarok előtt azonnal világgossá vált, hogy a rájuk váró kilátások csöppet sem rózsásak és hogy a fegyverszünetet nekik is ép úgy diktálni fogják, mint a bolgároknak és törököknek, valamint az olaszok november 8-án Ausztriának is diktálták. Valóban Desperé tábornok ezután Károlyi gróft és Jászi minisztert bevezette kabinetjébe. Hosszu ideig tanácskozott velük. Ez alkalommal nyújtotta át nekik a fegyverszüneti feltételeit.

— Másnap, november 8-án kellett a magyar delegációnak a fegyverszüneti szövegét átgondolni és átta-

mulmányozni. A szerződés feltételei nem tetszettek a magyaroknak. Ezért Károlyi gróf sürgönnyel fordult Clemenceauhoz, abban a reményben, hogy az bizonyos rendelkezéseken könnyíteni fog, különösen a területi klauzulákon, amelyek a magyarok előtt a legsúlyosabbaknak tetszettek. Minthogy azonban erre a sürgönyre a válasz nem érkezhetett meg gyorsan, a magyarok visszautaztak Beogradból a fegyverszünet aláírása nélkül.

— Hamarosan olyan dolgok következtek, amelyek bebizonyították a magyaroknak, mennyire hiábavaló a habozás. Clemenceau nem adott helyt a magyarok előterjesztésének, (Ebben nyilván téved a cikkíró tábornok, hiszen köztudomású, hogy Clemenceau éppen Károlyi táviratának hatása alatt utasította Desperét, hogy a fegyverszüneti szerződésben kizárólag katonai jellegű intézkedésekre szorítkozzék. A szerk.) — és november 11-én megkötötték a fegyverszünetet a szövetségesek és Németország között, Németországra nagyon súlyos feltételek mellett. Károlyi gróf ezért sürgősen elküldte kormányja egyik tagját, Linder Bélát, a szerződés aláírására.

— Linder Béla november 13-án érkezett meg Beogradba. Franchet Desperé már elutazott. Minthogy nem tudott visszatérni, felhatalmazta Misics vojvodát és Andrisse tábornokot, hogy nevében aláírják a Magyarországgal kötendő szerződést.

— A szerződés aláírására még ugyanazon estére összehívták az ülést. Este 9 órakor, a legfőbb parancsnokság vezérkaránál, amely akkor az Uprava Fondova épületében székelt, összejártak Misics vojvoda, Andrisse tábornok, Linder Béla és Kalafatovics tábornok. Azonnal hozzákezdtek a munkához. Felolvasásra került a fegyverszüneti szöveg, amelyen nem tettek lényegesebb változtatást. Végül megállapították azt az időpontot, amelyen az ellenségeskedésnek meg kellett

Özvegyasszony virága

Irtá: Krudj Gyula

A szarkaláb már megöregedett férfi létére a nagymama lila nagykendőjét viselte, de mindvégig megőrizte érdeklődését a világ dolgai iránt, most is kíváncsian figyelt az üvegház sarkából.

Arról volt szó, hogy két asszony érkezett a virágházba, akik azon tanakodtak, hogy mely virágokat zsákmányolják el innen a maguk számára.

Az egyik asszony kövérke volt, ibolyaszínű szeme volt; a szarkaláb, mikor ellendült mellette szoknyájában, bajuszpedrő-szagot érzett, milyen bajuszpedrőt rendszerint a titkos szeretők használnak. »Talán kedvese van a menyecskeknék?« — gondolta magában a szarkaláb és még jobban kinyújtózott, hogy semmi se mulasszon a dolgokból.

— Valami ritka virágot szeretnék — pihegett a kövérkés asszony a virágház nedves levegőjében. A ciklámenek csak azt nézték, hogy merre bujjanak az asszony keze elől. Az öszirózsák füleltek, mintha a kertész szavait várnák; de a kertész egykedvűen állongott, ő majd csak akkor szólal meg, ha virágait meg kell védelmezni.

— Valami olyan szép virágot, mint a szerelem! — sóhajtott az epedő asszony és a virágok között olyan ijedsélem keletkezett, hogy nyomban elfutottak volna, ha lett volna hová. Szerencsétlenségére egy fehér ciklámen éppen a sarkon állott és nem kerülhette el az asszony szemét. Lenyúlt érte, mint egy csirkéért. A virág megnemult a rémülettől, a szive úgy vert, hogy majd megszakadt... A kertész segítségére sietett:

— Rosszul tetszett választani. Ez holnapra elhervad.

Az asszony ijedten tette a helyére a cserepet, a fehér ciklámen piros testvéreihez futamodott és riadtan mesélte nekik, hogy az asszonynak festék van az ajkán. A virágok ilyesmit még sohasem láttak.

— Hát válassz te előbb! — szólt most a kövérkés asszony a barátjához.

Ez a barátó kistermetű volt, de széles szoknyája volt, mint az üvegház környékén a törpe fenyőnek. A szarkaláb jódarab ideig szagolgatta, mintha mindent meg akarna felőle tudni. Teremtőm, ennek az asszonynak tömjén-szaga volt, mintha sokat tartózkodna a templomokban, ahol nagyszakállas férfiert, sarkantyus szeretőért imádkozik. A hangja pedig olyan forró volt, hogy csaknem elhervadt tőle az a cserép krizantémum, amelynek havas feje felett megszólalt:

— Én ibolyát keresek, mert az leprélhetem az imakönyvembe!

Most már nem tudom, hogy volt-e ez időben ibolya a virágházban, de ha volt, akkor az nyomban elbujt sorsa elől, amelyet az alacsonytermetű menyecske szánt neki. Az ibolya tud futni, mert ő lóháton szokott megérkezni a világra, — szellő-háton. A szarkaláb harsányan kiáltozott a sarokból.

— Vigyázat! Itt van a préselő!

Az üvegház meglendült a menekülő virágoktól, de a nyájból elmaradt egy kis sánta virág, amelyre nyomban lecsapott az asszony.

— Fehér szegfű! Jó lesz nekem ez is, mert legalább mindig emlékezni fogok a bálakra, ahol a fehérszegfűs urak királynőnek választottak.

A szegfű már menthetetlennek látszott. Elviszik őt innen, hogy ezentúl egy asszonyt emlékeztessen arra, hogy valamikor fiatal és szép volt. Még a virágnak sincs olyan jó szive, hogy örülne az ilyen nehéz feladatnak. A fehér

szegfű tehát ugyancsak meg volt ijedve — ő leginkább egy táncmester babája szeretett volna lenni, mert üvegházban még nem tanult meg táncolni. A kertész megsajnálta:

— Ilyenkor már nincs illata a szegfűnek! — szólalt meg a kertész.

A tömjén-szagu asszony leeresztette a virágserepet. A virág hibás lábával futamodott társai közé. És ott nyomban elbeszélte, hogy az asszonynak aranyfoga van, nyilván azért, hogy jobban tudjon harapni.

A két asszony tündöve nézett körül:

— Nincs más hátra, mint hogy a kertész urra bizzuk, válasszon nekünk valami virágot! — mondták.

A kertész megmozdult és virágai felé lépett.

De, miután nincsen olyan kertész a világon, aki szívesen válna meg virágaitól, nehezen ment a választás. A kertész kétszer is végigment az üvegházban. Szigorú, de biztató pillantásokat vetett körül. Az ibolyák, ezek a kis alázatosak, letérdepeltek előtte és lelkükből felfohászokdát kegyelemért: »Mi mindig jó gyermekeid voltunk!« — mondták összetett kézzel. A szarkaláb úgy kezdett szolgálni, mint egy kis kutya. Az öszirózsák holtan mosolyogtak, mintha már nem volnának alkalmasak az életre. A fehér, sárga, lila krizantémumok önértetesen emelték fel a fejüket. »Hová lenne nélkülünk kerted dísz-e?« A ciklámenek oly pirosan hizelkedtek, mint a nők, akik új ruhát akarnak kicsalni, pedig éppen a múlt héten kaptak egyet.

Látván a kertész virágai félelmét, most már maga is kíváncsi lett a hölgyek minőségére. Közélebb lépett a nőkhez és úgy tett, mintha a szagtalan, holt krizantémumot szagolná, holott szaglószerjét arra kényszerítette, hogy virág helyett embert kémleljen.

Mily nagy volt a kertész meglepetése, amikor a nőket spirituszszagunak találta. Mindenféle fehér és piros likőrök, aranynehéz borok, sőt savanyu spriccerok szaga áramlott a hölgyek környékén. A kertész most már tudta, mit cselekedjen; ezek a nők bánatukban isznak, de már az ital nem tudja megvigasztalni őket, ezért keresik itt a virágházban azt a bufelejtető virágot.

Az üvegház sarkában néma kaktuszok szomorkodtak; mint megsált, elhagyott férfiak. Voltak a kaktuszok között olyanok, amelyek még végső helyzetükben is megtartották délcegségüket, mint elszegényedett urak: kardot tartottak vagy tölgyfalevelformájú alakjukkal ugyancsak a vitézségről beszéltek. De az ilyen kaktuszok már kevesen voltak, elhordták őket azok az asszonyok, akik legfeljebb virágaikban ismerik a himneműeket.

Voltak ellenben nagy számmal babalaku, gömb fejű, tüskés, bozontos kaktuszok, amelyek virágtalanságukban oly mogorvák voltak, mint a szerzetesek, mint azok a férfiak, akik azért se borotválkoznak, mert régen lemondtak az élet hiúságairól. A kertész megérintette kése hegyével a kaktusz szárát és az fehér kutyatejet eresztett magából.

A nők remegő kézzel nyultak a kaktuszok tüskéihez, kardjaihoz, dárdáihoz. — Ebből viszünk! — mondták ki ítéletüket a kert virágtalan, tüskés, illat-talan, zordon növénye felett.

És a kaktusz nem ellenkezett, mert neki mindegy volt, hogy mi történik vele, régen lemondott a világi örömről.

...A kertész ezután így szólt virágaihoz:

— Figyeljétek meg, gyerekek, azokat az ablakokat, amelyekben kaktuszt láttok. Ott laknak az özvegyasszonyok.

szünniök. Az első szövegben az állott, hogy az ellenségeskedések az aláírást követő napon szünnnek meg. A magyar küldötteknek ez nem tetszett, ezért azt javasolta, hogy egyszerűen azt vegyék fel a szerződésbe: »Az ellenségeskedések megszűntek.« Ezt a javaslatát el is fogadták. A tanácskozás befejezése, illetve a szerződés aláírása 23 óra 15 perckor történt meg.

Cikke befejező szavában még rámutat a tábornok arra, hogy milyen erkölcsi elégtétel volt a kis Szerbiára, hogy Desperé távollétében egy szerb vojvoda írta alá a nagyhatalmak nevében is a fegyverszünetet a hatalmas északi szomszédal.

Az elsodort falu

A Tisza medrébe süllyed egy magyar falu

Szentáról jelentik: Szent város határában alig félóra járásnyira fekvő tiszamenti Adorján községet komoly veszély fenyegeti. Az ezeröttszáz lakosú szinmagyar falu már néhány éve süllyedőben van a vizegyes talaj következtében és különösen az idén nagy számmal omlanak össze a szegénysorsú lakosok vályogházai. A süllyedő adorjániak ügye most már komoly közügyé vált. Nem kevesebbről, mint arról van szó, hogy ezeröttszáz dolgos magyar koldusbotra jut, anélkül, hogy eddig bárki is segítségükre sietett volna.

Adorján község meredek Tiszaparton épült, az ablakokból egyenesen a folyó medrébe látni. A Tisza szeszélyes vízmosása állandóan szakgatja e partot úgy, hogy gyakran a parton lakó gazdák arra ébrednek, hogy portájuk egyik-másik melléképülete a vízbe süllyedt.

Az adorjániak teljesen tehetetlenek a veszéllyel szemben. A deputációk és kérvényezések mind eredménytelenül maradtak. Az adorjániak most újabb akciót indítottak a falu érdekében. Hatósági részről azonban kevés közbelépés várható, mert a vizügyi törvény szerint a parti lakosok kötelesek rendbentartani a talajt. A Tisza medrének rendszeres kotrása még segíthetne a dologon, de kotrógépek hiányában ezt a munkát nem lehet elvégezni. Adorjánban a süllyedő magyar falum már csak egy sürgős miniszteri rendelet segíthetne. Enélkül a község lakói rövidesen hontalanokká válnak. Értesülésünk szerint Beogradban a szomorú helyzet egész nagyságát feltárták az illetékes helyeken.

Hasonló a veszély Mol és Péterréve községeknél is, ahol a partmenti házak szintén süllyedőben vannak a vízmosás következtében.

A noviszádi

bélyeghamisítók

A rendőrség kinyomozta a bélyeghamisító társaság valamennyi tagját

Noviszadról jelentik: Az okmánybélyeghamisítás ügyében a beogradi és noviszádi rendőrség tovább folytatja a nyomozást és megállapították, hogy a bélyeghamisító társaság ügynökei Szubotican is kísérleteztek a hamis száz és ezerdináros okmánybélyegek terjesztésével. A nyomozás folyamán vasárnap letartóztatták Feszel Sámuel noviszádi foglalkozás nélküli egyént, aki szintén Hippichék szubotican állott és segítette tulajdoni a hamisítványokon.

Megállapította a rendőrség, hogy a bélyeghamisító vállalatot Hippich földbirtokos-keményseprő pénzelté és a hamisító gépet részletekben több helyen vásárolta össze. Ilyen géprezseket csi-náltatott Stern Béla noviszádi lakossal is, aki azonban nem tudta, hogy milyen célra szükségesek az alkatrészek és minthogy ártatlansága kiderült, a

rendőrség hétfőn szabadlábra helyezte. A többi letartóztatottat pedig hétfőn Beogradba szállították.

A letartóztatottak közül Lévi Jakab vámspeditor közismert alakja volt a noviszádi éjjeli életnek. Állandóan a barok vendége volt, ahol a barhölgyek társaságában éjszakaról éjszákára nehéz ezeket pezsgőzött el.

Ugyancsak nagy szerepet játszottak a noviszádi társadalmi életben Romanovics testvérek is, akik két évvel ezelőtt minden pénz nélkül telepedtek le Noviszadon és rohamosan meggazdagodtak, aminek magyarázata most de-

rült ki a bélyeghamisító társaság leplezése alkalmával. A Romanovics trafiküzletben, amely a Vasut-uccában van, nagymennyiségű hamis bélyeget találtak, körülbelül nyolcszáz ezer korona névértékben. Amikor a detektívek megjelentek a trafiküzletben, az egyik Romanovics fiu rosszat sejtve, motorbiciklijén hazaszökött lakására és onnan egy csomag hamisokmánybélyeget elhozva, átadta egyik szomszéd ház tetejére, ahol a rendőrség másnap találta meg. A beogradi rendőrség a nyomozást tovább folytatja és előreláthatólag még sok letartóztatás várható.

Macdonald, az angol munkáspárt vezetője az új miniszterelnök-jelölt

Baldwin még e héten benyújtja lemondását

Londonból jelentik: Minél több kerület választási eredménye lesz ismertté, a választások hatása annál lesz több a Baldwin-kormányra nézve. A 615 kerület közül mindössze 13 kerület eredményét nem ismerik még, de ez a 13 kerület már nem javíthat a kormány helyzetén. A pártok erőviszonyai jelenleg a következők: konzervatívparti 256, szabadelvűparti 152, munkáspárti 184, függetlenek pártja 10. A konzervatívok eddig 91 mandátumot vesztek, a melyek közül a munkáspárt 48, a szabadelvűpárt 43 mandátumot hódított el.

Baldwin a választások előtt közölte minisztereivel, hogy amennyiben nem tud a választásokon többséget szerezni, le fog mondani a konzervatívpart vezerségéről, ami annyit jelent, hogy lemond a miniszterelnökségről. Beavatott politikai körökben biztosra veszik, hogy Baldwin még e hét folyamán benyújtja lemondását. A kabinet hétfőn ül össze és ekkor döntenek a kormány sorsáról. Ugyanezekben a körökben számolnak azzal, hogy a

Meggyilkolták a dolovai nábob leányát

A külön öreghisasszony halála

Becskekről jelentik: A becskekeri járásban fekvő Dolova községben bestiális gyilkosság történt, a melyet azonban csak vasárnap fedeztek fel. A gyilkosság áldozata Lékó Ljubica 65 éves hajadon, dolovai dúsgazdag földbirtokos, aki a Lékó-családnak egyetlen élőtagja volt.

A dolovai nábob leánya

Lékó Ljubica gazdag bánati földbirtokoscsalád gyermeke volt, szülei külföldön tanították, majd hazavitték Dolovára, ahol ezelőtt negyven évvel beleszeretett a községi orvosba, aki viszontszerette. Házasságra azonban nem léptek, mert a leány szülei nem adták hozzá beleegyezésüket. A fiatalok megfogadták egymásnak, hogy soha senkivel nem fognak házasságra lépni. Ez a fogadalom negyven évvel ezelőtt történt és azóta Lékó Ljubica nem hagyta el az ősi kuria udvarát. Az orvos már harminc évvel ezelőtt meghalt.

Lékó Ljubicának meghaltak már a szülei, sőt a rokonsága is elhalt az idők folyamán. A híres bánati Lékó-családnak egyetlen élőtagja a 65 éves Ljubica volt, aki hosszú éveket két hű kutyája társaságában töltötte el és a ház küszöbét semmilyen alkalommal sem lépte át, látogatót sem fogadott.

A gyilkosság

A községbelieknek vasárnap feltűnt, hogy az egyedül élő Lékó Ljubica már több napja nem mutatkozik a megszokott ablaknál. Néhány szomszédasszony abban a hitben,

hogy az idős nő beteg, meg akarta látogatni, de a kapu be volt zárva. Zörögtek az ablakon, azonban semmi jel sem árulta el, hogy valaki a lakásban tartózkodna. Rosszat sejtve értesítették a csendőrséget, ahol megindították a nyomozást, feltörték az utcai ajtót és behatoltak a házba. Alig mentek néhány lépést, a veranda előtti pázsiton nagy vértócsában meggyilkolva találták Lékó Ljubicát. Nyaka keresztül volt metszve, azonkívül balmellén ütések nyomai látszottak.

Azonnal megállapították, hogy gyilkosság történt. A házkutatás alkalmával a csendőrség négyezer dinár készpénzt és egy hatvannégyezer dinárról szóló betétkönyvet találtak meg. Egy kilencven ezer dináros követelésről kiállított okirat azonban eltűnt és csak egyes eltépett papirdarabjait találták meg. A csendőrségnek az a gyanuja, hogy a gyilkosságot a meggyilkolt egyik adósa követte el.

SILD JÓZSEF

férfi és női kalapipar

SUBOTICA

Csírke-piac

Mindenemü kalapokat fest, tisztít és átalakít a legújabb divat szerint.

HIREK

•••

— Ninosics külügyminiszter Kikindán. Ninosics külügyminiszter szombaton Kikindán, az ottani radikálispart tisztújító közgyűlésével kapcsolatban, résztvevő kereskedők és iparosok értekezletén, Bogdan Marko bankigazgató kérdést intézett a külügyminiszterhez, hogy a kormány hajlandó volna-e Kikindán kereskedelmi és ipari fejlődése érdekében a zombolyai keskenyvágányú vasutvonalat Kikindára vezetni. Ninosics külügyminiszter kijelentette, hogy Zombolya elvesztése nem hátrányos Kikindára nézve, mert azok a falvak, amelyek eddig Zombolyát keresték fel, ezután Kikindára mennek vásárolni. A keskenyvágányú vasutvonal ügyében megígérte, hogy a kereskedelmi és vasutügyi miniszterrel tanácskozást fog folytatni és reméli, hogy a kérdésben kedvező megoldást találnak. A külügyminiszter tiszteletére az értekezlet után bankett volt, amelyen Ninosicsot lelkesen ünnepeleek.

— Miniszterek az árvízzel sújtott vidékeken. Beogradból jelentik: Vuicsics belügyminiszter és Trifkovic törvényhozó-miniszter Szlovéniába és Horvátországba utaztak az árvízzel sújtott vidékek meglátogatására. A miniszterek utazása különösen a klerikálisok körében váltott ki kedvező hatást.

— Adófőnök-e a pénzügyigazgató? A letartóztatott adóhivatali tisztviselők ügyében egyes lapok belekeverték Paics Mihajló kerületi pénzügyigazgató nevét is, noha ennek a köztisztviselőnek álló és feddhetetlen tisztviselőnek természetesen semmi köze sem volt Perhac Szretyko és Velikovic Vojislav, valamint Kapetanovics-Cselics manipulációhoz. A pénzügyigazgató felkérte a Bács megyei Napló-t arra, hogy a vajdasági közvélemény tájékoztatása céljából állapítsuk meg: a szubotica pénzügyigazgató nem adófőnök és nem is tekinthető annak, mint egyes tájékozatlan hírlapok írták. Ez éppen olyan valótlan, mint az, amit ugyanezek a lapok írnak, hogy a Kapetanovics-ügyben szereplő zsaroló rendőrtisztviselőket átkisérték az ügyészségre. A szubotica pénzügyigazgatóság az adóügyeket Perhac Szretyko intézte, mint megbízott tisztviselő és azok a hírlapi közlemények, amelyek az adóhivatali főnök letartóztatásáról szóltak, kizárólag Perhac Szretykóra vonatkoznak.

— A budapesti francia követet vatikáni nagykövetté nevezték ki. Budapestről jelentik: A budapesti francia követet, Doulotot vatikáni nagykövetté nevezték ki. A távozó követ bucsukihallgatáson jelent meg Horthy kormányzónál és Bethlen miniszterelnöknél. A budapesti diplomáciai kar diszkrét adott tiszteletére.

— Eljegyzés. Baranyay Izabella, Szubotica, Mornau Henrik, Crvenka, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Ideiglenes vámkonvenció Magyarország és Jugoszlávia között. Beogradból jelentik: A Beogradsko Novosti értesülése szerint a beogradi kormány kérdést intézett a magyar kormányhoz, hogy nem volna-e hajlandó a két ország kereskedelmi forgalmában a minimális vámtételeket bevezetni addig is, míg a kereskedelmi egyezményt megkötethetik. A jugoszláv kormány reméli, hogy Magyarország az ajánlatot elfogadja.

— **A segédjegyzők képzése.** Beeskerekről jelentik: A belügyminisztérium értesítette Torontál-Temes megyét, hogy a működni akaró segédjegyzőknek legalább is négy polgári iskoláról szóló bizonyítvánnyal, vagy a horvátországi pénztárnoki bizonyítvánnyal kell rendelkezniük. Akik az előírt bizonyítványokkal nem rendelkeznek, azokat elbocsátják állásukból.

— **Városközi sakk-verseny Szuboticán.** A Szuboticei Sakk-Kör január folyamán városközi sakkversenyt rendez Suboticán, amelyre meghívta Beograd, Zagreb, Novisad, Sombor és Senta sakkzóit is. A novisadi sakkör már értesítette a versenyrendező egyesületet, hogy a meghívást elfogadja és tíz-tizenkét játékosal fogja magát képviseltetni a sakkturnán.

— **Telepatikus előadás Szuboticán.** A szuboticei Lloydban az egyesület tagjai számára kedden este fél kilenc órai kezdettel kísérelt előadást tart Bruno Herzl, az ismert telepatikus fenomen a szuggesztióról és az autoszuggesztióról. Az előadás keretében Herzl izgalmasnál-izgalmasabb produkciókat mutat be. Bruno Herzl, aki Jugoszlávia valamennyi nagyobb városában fellépett már, előadást tart ezenkívül a telepátiról és arról, amit a lépten-nyomon fellépő hipnotizőrök, szuggesztorok ezen a címen művelnek. Az érdekes leleplezések elé nagy várakozással tekint a közönség.

— **Csehszlovákia kapta meg a Javorina-hágót.** Párisból jelentik: A francia külügyi kormány hivatalos jelentés szerint a hágai döntőbíró-ság a Csehország és Lengyelország között évek óta húzódozó Javorina-nyitást egyhangúlag Csehország javára döntötte el. A döntés folytán a Javorina-hágót Csehszlovákia kapta meg.

— **Telefonsztrájk Bécsben.** Bécsből jelentik: Hétfőn reggel a táviró-és telefonalkalmazottak szövetségének döntése folytán Bécsben kitért a telefon-és távirósztrájk. A közjóléti intézményekre a sztrájk nem terjed ki.

— **Eljegyzés.** Weizenfeld Bözsike, Subotica és Loderer Vilmos, Senta, jegyesek. (Mindén külön értesítés helyett.)

— **Gyilkosság a péterváradai szőlőkben.** Novisadról jelentik: *Mirkovic Gyoka* petrovaradini szőlőcsész vasárnap este a petrovaradini szőlőkben rendes körutját végezte. Az egyik présház előtt gyanus alakokat látott ólálkodni, akikre rákiáltott, mire azok eltávoztak. Néhány perccel később lövés dördült el, amely a szőlőcsészt a mellén találta. Súlyos sérülésével a novisadi kórházba szállították. Állapota életveszélyes.

— **Határozás.** Az itteni »Jedinstvo« könyvkereskedés tulajdonosát, *Diokić S. Miladint*, súlyos csapás érte. Kaja leánya, életének 20-ik évében, Beogradban elhunyt.

— **Új vasutigazgatóságot állítanak fel Ljubljánban.** Beogradból jelentik: *Jankovic Velizár* közlekedésiügyi miniszter hétfőn ismertette a sajtó képviselői előtt a ljubljánai vasutigazgatóság felállításának az ügyét. Eszerint a vasutigazgatók a miniszter elnökletével konferenciát tartottak, amelyen elhatározták, hogy a vasutigazgatóságok számát ötre emelik. Eddig Beogradban, Zagrebban, Suboticán és Sarajevóban volt vasutigazgatóság. Ljubljánban pedig csak a zagrebi igazgatóság felügyelősége működött. Különösen a Déli Vasut állami kezelésbe vétele teszi most szükségessé a ljubljánai vasutigazgatóság felállítását, amelyhez a Déli Vasut vonalain kívül főleg néhány magánvasut és kisebb állami vonalak fognak tartozni.

— **A szétvert diákgyűlés.** Beogradból jelentik: *Dukanac* demokráta képviselő interpellációt jelentett be a belügyminiszterhez a rendőrség által szétvert diákgyűlés ügyében.

— **Elhalasztották a Sztojkov-pör felebbezési tárgyalását.** Novisadról jelentik: A novisadi ítélőtáblánál kedde tüzték ki Sztojkov Mózes volt bácskai alispán bünpörének felebbezési tárgyalását. *Lemaics Jován* főállamügyész a táblai tanács elnökségéhez beadványt intézett, amelyben a tárgyalás elhalasztását kérte azzal az indoklással, hogy az ügy iratait későn kapta meg és így nem volt ideje azokat áttanulmányozni. A tanács a halasztási kérelem fölött kedden fog dönteni és a tárgyalást valószínűleg el fogják napolni.

— **A miniszter gyerekei kabaréművészek.** Valamikor boldogulás, karrier váraozott azokra, akiknek sikerült minisztert választani papájukul. Az utóbbi időben vagy a miniszterek szaporodtak el tulságosan, vagy a világ lett érzékenyebb a miniszter papák Herbertheivel szemben, ma már a minisztergyerekeinek is nehéz küzdelmet kell vívni a sikerért s a boldogulásért. Erre vall, hogy az egyik bécsi kabarében most esténként *Joachim és Juliane von Delbrück* előadóművészek aratnak nagy sikereket. A testvérpár igen előkelő családból származik. Apjuk *von Delbrück*, a volt porosz állam-miniszter, a világ-hírű német nemzetgazdász és történet-tudós. A fiúnak, *Joachim von Delbrück*-nek már szép sikerei voltak mint regényírónak, a jelenlegi német gazdasági viszonyok a *Delbrück*-gyermekeket azonban arra kényszerítették, hogy mint kabaré-művészek keressék meg kenyerüket.

— **Novisadi rendőri hírek.** Novisadról jelentik: *Sasdanov Tódor* mozgószínház-tulajdonos lakásába vasárnap délután ismeretlen tettesek betörték és onnan több ruhaneműt és száz darab ezüst egykoronást elvittek. A nyomozás megindult. — A novisadi kórházban az ott ápolt *Tokics Zsófia* a többi betegek ruháit ellopta és megszökött. A kár meghaladja a tízezer dinárt. A rendőrség elrendelte a tolvaj körözését.

— **Az elvarázsolt huszár bemutatója.** A Műpártolók Köre vasárnap este mutatta be *Az elvarázsolt huszár* című énekes népszimfóniát nagy sikerrel. A szereplők közül különösen *Pietsch Ferenc*, *Hirth Lipót*, a *Bujdosó*-pár sok megérdemelt tapsot kapott. A toborzó tánc külön nagy sikert aratott, valamint Nagy Gyula szóló-tánca.

— **A Vaidasági Magyar Irók Almanachja megjelent.** Az Almanach szerkesztői kérik a gyűjtőket, hogy a gyűjtőket haladéktalanul szíveskedjenek visszaküldeni a »Bácsmegyei Napló« szerkesztőségébe.

— **A sentai városi tisztviselők redukciója.** Sentáról jelentik: A sentai városi pénzügyi bizottság albizottságai most tárgyalják a költségvetéssel kapcsolatban a tisztviselő-redukció kérdését, amelyben eddig még véglegesen nem határozott a bizottság.

— **A szentai cionisták estje.** Szentáról jelentik: A szentai cionisták egyesülete szombaton este tartotta meg műsoros estjét. A szereplők *Basser József* szuboticei főkantór, *Scheinberger Ella*, dr. *Vig Károly*, *Rosenberg Laci* és *Berger Laci* képességük legjavát adták. *Rosenfeld Edit* Ady Endre: »Bélyeges se-reg«-ét nagy átérzéssel szavalta el.

— **Gyűjtés a németországi nyomor enyhítésére.** Beeskerekről jelentik: A német kultur-szövetség akciót indított a németországi nyomor enyhítésére. A szövetség nagyarányú gyűjtést indít erre a célra. Pénz és élelmiszereket fognak gyűjteni és azt Németországba fogják juttatni. A kormány 14 napra engedélyezte a gyűjtést.

— **Téves hírek egy rekviemről.** A szegény Nagy Jancsi emlékére gyászmisét rendeztek Szuboticán a Ferenc-rendi templomban. A kegyeletes ünnepségbe bántó diszharmóniaként -harsog bele egyik helyi hírlap megrovási kalandja. A helyi lap nem tulságos alapossággal »kis susztergyerek«-nek nevezi Nagy Jancsit, s azt írja, hogy a szuboticei zenészeket egy zenetanár felesége és két árva muzsikus cigány képviselte a gyászmisén. Hogy miért »kis susztergyerek« Nagy Jancsi nem tudjuk, nyilván azért, hogy a megrovási kaland hangulatosabb legyen, ez ellen az elnevezés ellen a halott művész már nem tiltakozhat, a szuboticei zeneművészeknek azonban joggal nem tetszik, hogy őket »két árva muzsikuscigány« gyűjtő név alá foglalja az alapossággal szemben tulságosan opponáló helyi lap. Nagy Jancsi emlékére rendezett rekviemen *Heinrich Richard* hegedűszólókat játszott, *Fehér Ödön* orgonált, *Jeszenszky Ernő* énekelt. *Szilák József* az orgonán a kísértet látta el, amit nyilván nem tehetett volna meg, ha — mint a helyi hírlap írja, — nem voltak jelen a gyászmisén.

— **Betöréses lopás Bajmokon.** Bajmokról jelentik: Vasárnap délután 3—4 óra között *Vojnic Bélának* a főtéren levő üzletébe betörés történt. A tettes az udvar felől ment be, az üzlethelyiség előtti mellékhelyiség egyik ablakiókját betörte s azon keresztül bemászott az üzletbe. Ott a pénzesfiókot törte fel s a benne levő néhány száz dinárt kitevő készpénzt elemelte. A tettes után, aki a jelek szerint gyermek lehetett, a rendőrség erőlesen nyomoz.

— **Holttest a Tiszában.** Sentáról jelentik: Szombaton este Ada határában a Tiszából egy teljesen oszlásnak indult holttestet fogtak ki. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy férfihuláról van szó.

— **Elgázolta a kocsit.** Sentáról jelentik: Sentán a Vasut-uccában hétfőn délelőtt egy kocsit elütötte Nagymélykúti Margit 64 éves asszonyt. A kocsit a lábán ment keresztül és elvágta az ütőerét. Nagy vérvesztéssel beszállították a kórházba.

— **Bekisérték a beogradi Konkordia-t a novisadi rendőrségre csendháborításért.** Novisadról jelentik: Vasárnap délután kinos incidens játszódott le a novisadi főútcán. A beogradi Konkordia kocsin távozott a sportpályáról és utközben vidám nótázásba kezdtek. Egy rendőr, akinek többszöri figyelmeztetésére sem hallgattak el az éneklő futballisták, az egész kocsitársaságot letartóztatta és bekisérte őket a rendőrségre. Itt jegyzőkönyvet vettek fel az esetről és a lármás Konkordia ellen eljárást indítottak.

— **Leégett szénatelep.** Novisadról jelentik: *Sándor Simon* szénatelepén vasárnap tűz ütött ki, amely az egész telepet elhamvasztotta. A kár több millió korona.

— **Monstrehangverseny Vrsacon.** Vrsacról jelentik: A vrsaci katolikus egyházi zenekar december 6-án, a szerb egyházi dalegyet közreműködésével, jól sikerült monstre hangversenyt rendezett a vrsaci »Srbija«-szállóban.

— **Eltört a lábát.** Novisadról jelentik: *Hodics Milán* színészt a Futaki úton egy kocsit elgázolta. Jobb lábát összetörték a kerekek. Beszállították a novisadi köz-kórházba.

— **Az osijeki szabómunkások sztrájkja.** Osijekről jelentik: Az osijeki szabómunkások sztrájkja még mindig nem ért teljesen véget. A sztrájkoló negyven segéd, kikkel a munkaadók a tizszázalékos bér-emelés ügyében nem is akarnak tárgyalásba bocsátkozni, elhatározták, hogy szövetkezeti alapon egy közös műhelyt állítanak fel.

— **»Cseregyerek és Terike«.** »A cseregyerek« vasárnapra hirdetett előadása technikai okokból 16-án délután lesz megtartva, ugyszintén vasárnap, 16-án este 8 órakor kerül színre *Földes Imre* »Terike« című háromfelvonásos vidéki története. Mindkét darabban *Nyárai Rezső* kiváló színész mint vendég fog fellépni. Jegyek a Reitter-drogériában váltakoznak.

— **Dr. Petrović Marko** suboticei ügyvéd az ügyvédi irodáját áthelyezte *Wilsonova ulica 11. szám alá* (Milekics-féle új palota). Telefon 466.

— **A suboticei tisztikar öfelsége születésnapján.** december 17-én, a Bányászalodában táncmulatságot rendez, melyre meghívott vendégek és azok családtagjai vehetnek részt. A tartalékos tisztok és a Tiszti Otthon tagjai külön meghívókat nem kapnak. Megjelenség dísz- vagy fekete ruhában.

— **Novisad város szedi a borfogyasztási adót.** Novisadról jelentik: Novisad város már régebbi idő óta folytat tárgyalásokat az állammal, hogy a boritalmérési adószedés jogát engedje át az állam 450.000 dinárért. Az állam 750.000 dinárt kért a várostól. A pénzügyminisztérium most újabb tárgyalásokba bocsátkozott Novisad várossal magasabb bérösszegért, de a város nem hajlandó többet fizetni, mert a tavalyi kimutatás szerint Novisadon összesen csak 17.000 hektoliter bort fogyasztottak.

— **Fűzőkülöntegességét hölgyek figyelmébe ajánlja** *Dimítrjevics Juliska* fűzőterme. Subotica, Skotus Viator ulica 10.

TÖZSDE

•••

— **Novisadi terménytőzsde, december hó 10-én.** Irányzat szilárd, forgalom normális. Buzát és tengerit kerestek leginkább. Buza, bácskai 340 dinár, bánáti 337,50 dinár, szerémi 345 dinár. Öngéri novisadi paritásban 240 dinár, bánáti 230 dinár, újtegeri 220 dinár, március-áprilisi teljes kassza 210 dinár, március-áprilisi, fuvarrakomány ellenében fizetve 245 dinár. Liszt 0-ás, duplafogós 550 dinár, közönséges nullás 530 dinár, főző 475 dinár, 6-os kenyér 315 dinár. Árpa bácskai 250 dinár. Zab duplikát kasszával 220 dinár. Bab bácskai 660 dinár, beogradi paritásban 637,50. Korpa közönséges 135 dinár.

— **Beograd, november 10. Zárlat:** Amsterdam 33,90—33,75, Budapest 0,48—0,4650, Newyork 88,35—88,25, Milano 3,845—8,84, Prága 2,5875—2,585, Bécs 0,1244—0,1242, Szófia 67—65, Bukarest 44,50—44, London 386,50—386, Páris 4,77—4,76, Genf 15,49—15,45.

— **Zagreb, december 10. Zárlat:** Budapest 0,465—0,455, Newyork 88,50—87,75, Milano 384,50—383,50, Prága 259—257,50, Bécs 0,1250—0,1240, Genf 1550—1542,50, Varsó 0,0035, Szófia 68, Brüsszel 415—405, Bukarest 46—45,25, London 387—386, Páris 472,50—467,50, Amsterdam 33,75—33,60.

— **Zürich, december 10. Zárlat:** Berlin 130, Budapest 0,0302½, Newyork 5,7375, London 24,90, Prága 16,70, Bécs 0,008075, Beograd 6,525, Milano 25,02, Páris 30,625.

— **Budapest, december 10.** A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd — Dinár 242—256, London 92900—97300, Angol font 93200—97600, Páris 1145—1211, Francia frank 1160—1226.

— **Értéktőzsde.** Nyitáskor nyugodtabb hangulat mellett jobb árfolyamok. A zárlat felé a bécsi telefonsztrájk következtében a bécsi hírek elmaradása miatt az árak ellanyhultak. Záróárfolyamok (ezer koronákban): Bankok: Angol-magy. 90, Bosny. agrár 50, Földhitelb. 270, Hazai 230, Szlavon jelz. 32, Lloyd-bank 10,5, Cseh iparb. 22,5, Magyar Hitel 570, Osztrák Hitel 153, Jelzáloghitel 71, Leszámitoló 100, Olasz bank 43, Mercur 22, Keresk. bank 1170. Takarékpénztárak: Belvárosi 32, Egyes. főv. 218, Ált. takarékn. 265, Mektár 175, Pesti hazai 3960. Biztosítók: I. Magy. Bizt. 6100, Fonciére 280.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon t. barátainknak és jó ismerőseinknek és a t. tanári karnak, kik szeretett kisleányunk

LENKICE

elhalálása alkalmával részvétüket kifejezték és ezáltal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezton mondunk hálás köszönetet.

Nojcsok Géza és neje.

ADOLF KEMENJ. Kralj. Sreski sudski izvršitelj u SENTI.
Izvrš. br. 775/1923.

Dražbena objava.

Potpisani sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. 60. od 1881 objavljuje, ba ce ona pokretina, koja je usljed odluke og 1956/2/923 senčanskog kr. sreskog suda na korist ovrhovoditelja Samuilla Musofija zastupan po advokatu Dr-u Andrija Tabaković protiv ovršenika, radi namirenja 5690 Dinara glavnice i spp. popisane i na 17545 Dinara procenjene i zaplenjene po imence raznih duble, prstenja, lanaca, ridikula, šivača, mašina i t. d. na temelju odluke broj Gn. 4377/ 1923 senčanskog kr. sreskog suda na javnoj dražbi prodati.

Dražba ce se održati dne 28 decembra 1923. pre podne 10 sati u Senti Majvra g. Jovanovića ulici br. 12. i stan dužnika.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljenu stvar po §-u 107 i 108 zak. čl. 60 od 1881.

u Senti, dne 6 decembra 1923 god.

Adolf Kemény

kr. sudski izvršitelj,

9317

Üzletfeleimnek szives tudomására hozom, hogy sógorom, Steinberger Dezső saját elhatározásából üzletemből kilépett.

Klein Jenő

kötött-szövöttáru kereskedő
Novisad, Jevrejska ulica 13

9289

Községi Előjáróság Stari-Bečej.

Br. 3048/1923.

Árlejtési hirdetmény.

Alolított községi Előjáróság nyilvános árlejtést hirdet a staribečej katonai kerületi parancsnokság épületének pótló munkáira.

Előírányzott összeg 44260 dinár.

A tervek a hivatalos órák alatt a főjegyzői hivatalban megtekinthetők.

Az árlejtés Stari-Bečej községhezánál 1923. december 20-án d. e. 10 órakor tartatik meg.

Stari-Bečej, 1923. december 6.

9319

Községi Előjáróság.

Nyilatkozat.

A Bácsme gyei Napló dec. 8-i számában sógorom, Klein Jenő aláírásával megjelent nyilttéri közleményre vonatkozólag szükségesnek tartom ismerőseimmel közölni, hogy az üzletből saját elhatározásomból önként léptem ki.

7310

Steinberger Dezső.

NARANCS

CITROM, MANDARIN, FÜGE
DATOLYA, HALKONZERVEK

WARCIANEK-OROSZHAL

Tel. 769. legolcsóbban Tel. 769.

Heiduschka i Hermann

Nagy elektromos ipari cég keres a Vajdaság részére jól bevezetett

utazó képviselőt

Csak szakmabeli technikai ismeretekkel rendelkező urakra reflektálunk.

Ajánlatok: „Günstige Bedingungen II. E. 85.“ jelige alatt az Interreklam R. T.-hoz Zagreb, Palmotićevo ulica 18 intézendők. 9331

BRAĆA KUNETZ

SUBOTICA, Glavni trg 4.

ÜVEG
PORCELLÁN
és MŰVÉSZI FESTMÉNYEK

raktárát tekintse meg
vételkötelezettség nélkül.

„JÖVŐ“

Eladom teljesen berendezett cukorka — (kandit) gyáramat 6 különböző géppel villamos üzemre berendezve
100.000 dinárért.

— Szakértőt keresek társnak 200.000 dinárral, —

PETAR GJUKIĆ, KARLOVAC

Zrinjski trg. 3.

9314

Boldog

8831

KARÁCSONYI ÜNNEPE

lesz, ha

FÜSZER- és CSEMEGEÁRUKAT

valamint

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOKAT

SÁGINÁL vásárol! SUBOTICA (Huspiac)

PRVA GENERALNA BANKA, NIŠ

árlejtést hirdet a következő állomásokra szállítandó

ZABRA:

15 vagon Osijek, 11 vagon Virovitica, 3 vagon Bjelovar, 2 vagon Požega és 3 vagon Slav. Brod. A szállításhoz frankó leadóállomás kell történni.

Fizetés helye a Jugoszláv Bank fiókjainál.

VILÁGCÉG KERES

9309

jólmenő iparcikkhez Sombor, Subotica, Veliki-Bečkerek és Vršac környékére

ÜGYES KÉPVISELŐT (UTAZÓT)

Nagy kereseti lehetőség, életpálya. Pályázók, akik az államnyelven kívül még németül és magyarul is beszélnek, előnyben részesülnek. — Részletes ajánlatok „M. A. 1892.“ jeligére „REKLAM“ hirdető irodába Novi-Sad, Jevrejska ul. 6 küldendők.

ÜGYES RÖVIDÁRU SEGÉD

lehetőleg azonnali belépésre kerestetik.

Ajánlatok referenciák- és fizetési igény megjelölésével — Hegedüs Oszkár nagykereskedő céghez Sombor küldendők. Német nyelvismeret megkívánatik, szerbül beszélők előnyben részesülnek. 9312

A LEGSZEBB

KARÁCSONYI AJÁNDÉK

EGY NŐI KALAP

HEIDUSKA MARISKA

NŐI KALAPÜZLETÉBŐL SUBOTICA

Trifajli köszönet vagontételekben minden mennyiséget promtra szállít „MAJDAN“ veletrovinna uglja, drva, koksa i inozemnog uglja. Subotica, Boška Vujica 21.

Helyi ügynök fix fizetéssel és jutalékkal. Idősebb segéd, ki utazásra is alkalmas, két fiatal segéd gyarmat- és fűszeráru szakmából azonnali belépésre kerestetik.

Ajánlatok fizetési igény és referenciák megjelölésével Filipp és Berger gyarmat és fűszerárunagykereskedőhöz Novisad, Petra Zrinjska ulica 3 intézendők. 9336

ALMA

CITROM

9308

NARANCS

FÜGE

SZILVA

állandóan kapható

HEMLER JAKAB NOVISAD

Futoški put 34.

NAGY RAKTÁR

plüssök, mokettek, butorszövetek, afrikai lószőr, rugók, ágybetétgrálik, roletták, jutta, vászon, szőgek és minden egyéb, kárpiteskellékek legolcsóbb árakon.

I. Omerzo i Drug, Zagreb

Petrinska ul. 3., az udvarban. Tel. 21-83.

7307

Abeogradi Officirska Zadruga

keres cipésműhelye részére ahol, ötven munkás van állandóan alkalmazva

szakképzett vezetőt és

szervezőt.

Előnyben részesülnek azok, akik nagy cipésműhelyek vezetői voltak. — Szerb nyelv ismerete feltétel. A megválasztott munkavezető állása végleges és nyugdíj-képes. Ajánlatok okmányokkal felszerelve lehetőleg személyesen legkésőbb december 20-ig adandók át az 9278

Officirska Zadruga einökének Beograd

Közö

dec. 10-től
hétfőtől-
dec. 12-ig
szerdáig

ÜZÖTT VAD

dráma 7 fölvonásban

Főszereplő: PRISCILLA DEAN.

LEVELEZÉS

Nagyon szolid intelligens. 27 éves, szimpatikus al-
lami tisztviselő nőül ven-
ne egy kisasszonyt vagy
fiatal özvegyet, aki hozom-
ánnyal vagy havi jöve-
delemmel rendelkezik. —
Fényképes, teljes című le-
velet »Ragusa« jellegre a
kiadóhivatal továbbít.
9335

FOGLALKOZÁS

Jó mellékkeresete lehet
minden városban és falu-
ban férfiaknak vagy nők-
nek, ha kereskedőknél is-
meretségük van és címük-
ket közlik »Rapid« jelleg-
alatt a kiadóhivatallal.
9259

Kifutóflu felvétetik Me-
djanski i drug vaskeres-
kedésébe. 9252

Gyógyszertárakat, drog-
riákat látogató utazókat
magas provízióval alkalm-
maz, munkásnőket felvesz
»Hygiea« kötszergyár, Ba-
daličeva ulica. 9240

Száraz tűzifa

házhoz szállítva legol-
csóbban beszerezhető

Löwinger

fakereskedésben
Save Tékeije 23.
(volt Halasi ut)
Telefon 876. 9253

Fémnyomó-segéd, első-
rangú munkás, állandó tö-
megmunkára felvétetik. —
Füzy i Weiner bádógáru-
gyárában, Suboticán. 9239

Fűszerkereskedősegéd ál-
lást keres. Cím a kiadó-
ban. 9231

Egy fiatal órásszegéd állást
keres. Cím: Ober Lajos,
B.-Topola. 9218

Egy mozgófénykép alkalm-
zást keres. Cím a kiadó-
ban. 9192

I-a hákkházab tűzifát,
bűkkháziványt, fenyő-
rudat, minden minő-
ségű terméköt és
házipítéshoz, valamint
aprókétszót a Bánát és
Bácska részére min-
denkor versenyképes
áron prompt szállít:

'Jugo-Romana Impex'
ALEXANDER WOLF
V. Kikinda :: Telefon 98

Kiszolgálókisasszonyt fel-
vesz Krécsi könyvkereske-
dése. Bunyevácul tudó
előnyben. 9175

Megvételre kérestetik egy
szalagfűrészt. Kis János
asztalos, Stari-Becej. 9199

Keresünk lehetőleg január
havi belépésre egy ügyes
detailistát fátelapítókra. —
Ajánlatok Tóth fakeres-
kedelmi rt. Bačka-Topola
intézendők. 9326

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vasatbetűs és címszó
készen számolt. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Állatkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik.
Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din.
Kérdezőkéréshez válaszbelég melléklendő.

Hivatalnok, 18 évi gya-
korlattal, perfekt szerb és
magyar, valamint kellő
német nyelvtudással, ke-
res azonnali kereskedel-
mi vagy iparvállalatnál
hivatalnok állást. Cím a
kiadóhivatalban megtudha-
tó. 9307

VÉTEL-ELADÁS

Eladó 55 HP Dieselmotor,
6 HP benzínmotor, 8 HP
Gazdasági magánjáró
cséplőgarnitúra, 17 éves.
Dankó Antal, Palics. 9084

Olcsó!!! Strapa-cipők Eis-
ler Izsónál, barátok-tem-
ploma mellett. 9275

Klasszikus regénytár és
komplet Jókait keresünk
megvételre. Cím: Fortuna
hirdető Subotica, Skotus
Viator ulica 5. 9276

Divatcipők árusítása Rá-
kosinál, kiskápolna mel-
lett. 9274

KISS ZÁLOGINTÉZET
mindenféle értéktárgyakra
kölesönt nyújt. — Zá-
logból visszamaradt 500
méter nagyon finom sző-
vet férfi, női raglánok-
nak és télikabátoknak. Ci-
pők, ruhák, télikabátok,
szőrmék, női bunda, arany
ékszerek, ezüst ékszerek
olcsón eladók. I. Bogovi-
čeva (Kinizsi) ulica 12.
7622

Hatóságilag eng. nyilv.
zálogintézet
Subotica, Aleksandrova 6.
emelet. 9037

Selejtes, a gyártásnál kis-
sége megsérült férfi, női és
gyermekcipők 9 órától 1
óraig árusítatnak csak a
jövő héten. »Royal« cipő-
gyár udvari helyiségében.
9273

Nagyközségben kifőzés 14
abonenssel átadó jól főz-
ni tudó nőnek. Szükséges
forgótöke 15 ezer dinár.
Cím a kiadóban. 9340

dec. 10-től
hétfőtől-
dec. 12-ig
szerdáig

Lifka

Griffith filmremeke

A KÉT ÁRVA

II. rész. 2 részben, nagy dráma a francia forradal-
omból. Főszereplők: Lilian és Dorothy Gish

Uj zongorák megérkeztek.
Angol és bécsi szerkezet-
tel, remek hanggal. Wirth.
Arzte Produktiv, Stingl,
Dör Lira, Lauberger gyárt-
mányok kaphatók. Olcsó-
ban, mint bárhol. Részlet-
fizetésre is. Kain hangsz-
rész, városi székház. 7451

Eladó a város központján
levő sarokházam, amely-
ben jóforgalmu vendéglő
van. Bővebbet Rákóczi-
vendéglőben, Senta. 9316

Veszek kisebb családi há-
zat Bajai-ut környékén.
Ügynökök díjazva. Publik-
Reklam, Strossmajerova.
9336

Élivel üzlet házzal, joggal
és berendezéssel együtt
szabad kézből örökáron
eladó Horgoson. Nacht-
mann Ferenc. 9327

48 colos, 1 éves Hofherr-
cséplő; 54 colos, 10 éves,
Umrát-cséplő; 8 HP, hat
légkörös Marsall-kazán,
fogaskerekes magánjáró;
8 HP, Schlick, láncos ma-
gánjáró, jutányos árért
eladó. Csereüzlet is köth-
ető. Ács Ferenc, Topola.
9287

Felöltség mellett jókar-
ban levő férfi és női var-
rógép olcsón eladó. Cara
Lazara 4. sz. (Füzás-u.),
postáséknál.

8-as, Első Magyar, gyári
magánjáró, fiatal, golyós
Máv-cséplővel, 6-os, Máv
fogaskerekes garnitúra,
Lencz lokomobil Máv-
cséplővel; 6-os, Umrát
gyári magánjáró garnitú-
ra; 28-as szívógázmotor,
huzatos; 4-es szívógáz-
motoros morzsoló fűrés-
szel, külön lokomobil és
cséplő is eladó. Megte-
kinthetők Vadócz Károly
géplakatosnál, Topolán.
9313

Benzínmotor, Benz, 70 HP,
gázolaj hajtásra eladó.
Tucakov Milán malom-
tulajdonos, Vel-Kikinda.
9323

Felszámolás alatt álló já-
tékaárnyárban nagyobb
mennyiségű félkész és
kész játékok, egy négy
lőerős stabil szívógázmo-
tor, számszámok és gépek
eladók. Érdeklődni lehet
dr. Török Andor ügyvéd-
nél, Stara-Kanjiža. 9324

KÜLÖNFÉLE

Hölgyek figyelmébe! A
legszébb női toalették
Adán Sterbik női divat-
szalonjában készülnek. —
Angol és francia facon. A
legkényesebb igényeket is
kielégíti. Vidéki megren-
delések pontosan készül-
nek. Sterbik Péter női-
szabó, Ada. 9293

Naponta friss teavaj, nagy
darab 13 dinárért kapha-
tó Konstantinovičnál Su-
botica, Senoe (Bem) ulica
32. vasutigazgatósággal
szemben. 9279

Elegáns szoba a belvá-
rosban gyermektelen pár-
nak kiadó. Cím a kiadó-
ban. 9341

Elveszett Kohn Adám ko-
vács névre szóló fényké-
pes igazolvány. Megtaláló
adja le a kiadóba. 9300
Fiatal fűszeres-segéd fel-
vétetik. Stefan Huber,
Pačir. 9315

Diszónvágást és husfűstő-
lést elvállal Liszák Gá-
bor, II. Sencanski put 78.
9329

A boltéren egy modernül
berendezett szobát keres
a nagytrafik. 9322

Hizásnál, kövérségnél a
dr. Hoffbauer-féle törv.
védett soványítólabdacskok
teljesen ártalmatlanok és
étrendi változás nélkül is
biztosan hatnak. Nem mi-
rigy-, nem hashajtó. Ki-
merítő leírás orvosi bizo-
nyítványokkal ingyen. —
Kapható Illés-gyógyszer-
tárban, főpostával szem-
ben. 7141

Legnagyobb választék! Legolcsóbb árak!

BRAĆA H. GABAJ

különleges szövet-, selyem- és bársonykereskedése
a KORONÁ-hoz

B E O G R A D

Telefonszám 23-22

Knez Mihajlova 33

Angol gyapjuszilkszin 130 cm. széles, 350 dinár métere.

Selyem karakil 220 dinár métere, gyapju karakil 180 dinár métere.

Angol férfiszövet télikabátoknak és öltönynek 180—500 dinár métere.

Franca nőiszövetek: Marokin Zsakord, Sablin, Ripsmoher, Csoja stb.

Bársony-selyem sifon minden színben 100 cm. széles 350 dinár métere.

Selyem szilkszin minden színben 110 cm. széles 260 m., 80 cm. sz. 160 din. métere.

A báli szezonra párisi ujdonságok!

Krepp-bange 250 dinár métere, Krepp-floris 140 dinár métere, Krepp-
satin-Milbourg 350 dinár métere.

Marokin selyem 140, 190, 220, 240, 280 dinár métere.

Moare selyem 100 cm. széles 190—290 dinár métere.

Krepp-Georgette minden színben méterenként 100 dinártól kezdve.

Krepp-de-Chine 100 dinár métere.

Taft, Seangean és Giat 100 cm. széles, 170 dinár métere.

Pajet selyem 100 cm. széles 130 dinár métere.

Mindennemű egyéb szövetáru báli toalettéknek

rendkívül nagy választékban!

A karácsonyi ünnepekre rendkívül nagy tétel

férfi- és nőiszövet és selyemmaradékok rend-

kívül nagy választékban, nagyon olcsó áron!